

MINISTERIE VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

Nota voor de Coördinatie Commissie betreffende de prijsvoorstellen voor 1981/1982.

Inleiding.

De voorstellen van de Commissie hebben betrekking op:

- a. de landbouwprijzen voor het seizoen 1981/1982
- b. begeleidende maatregelen
- c. de monetaire compenserende bedragen.

De behandeling van deze voorstellen vindt plaats in een jaar, waarin de ontwikkeling van het gemeenschapsbeleid, conform het mandaat aan de Commissie van 30 mei 1980, aan een onderzoek wordt onderworpen. In het kader van dat onderzoek - meestal aangeduid als de herstructurering van de E.G.-begroting - wordt een belangrijke plaats toegekend aan het gemeenschappelijk landbouwbeleid, uiteraard vanwege het uitgavenaspect ten laste van de Gemeenschapsbegroting.

In het interdepartementale overleg is reeds uitgebreid ingegaan op deze problematiek aan de hand van een aantekening van het Ministerie van Buitenlandse Zaken betreffende "Herstructurering van de E.G.-begroting", alsmede een daarbij gevoegd werkdokument van het Ministerie van Landbouw en Visserij, getiteld "EEG-landbouwbeleid en budgettaire problematiek". In genoemde nota's zijn o.m. standpunten neergelegd t.a.v. de groei van de landbouwuitgaven in relatie tot de groei van de eigen middelen van de Gemeenschap voor de komende jaren.

De betreffende nota's vermelden voorts cijfermatige opstelling inzake de eigen middelen, de begrote garantie-uitgaven per produkt voor 1980 en 1981, alsmede de groeipercentages. De genoemde nota's werden reeds behandeld in de Coördinatie Commissie en in de R.E.Z.

In deze nota zal dan ook hoofdzakelijk worden ingegaan op de bovenvermelde voorstellen.

Motivering en financiële implicaties van de voorstellen.

De Commissie stelt vast dat de laatste jaren een gematigd prijsbeleid is gevoerd en dat zulks uit budgettaire overwegingen ook wenselijk zou blijven. Evenwel vereisen de sterk gestegen prijzen van de produktiemiddelen, alsmede een aanzienlijke daling van de agrarische inkomens in reële termen, een aanmerkelijke prijsverhoging. Sedert 1978 verwijdt het agrarische inkomen zich steeds verder van het algemene beeld. Volgens de Commissie is de achterstand t.o.v. loontrekkenden buiten de landbouw in 1980 opgelopen tot 18%. Het jaar 1980 is ook het eerste jaar waarin in alle Lidstaten het reële inkomen in de landbouw is gedaald. Bijlage I, ontleend aan een publikatie van de Europese Landbouworganisaties, bevat daarover eveneens goed vergelijkbare cijfers. Voor de ontwikkeling van de agrarische inkomens in Nederland zij verwezen naar Bijlage II.

Uit het vorenstaande mag worden geconcludeerd dat de Commissie voor dit prijsjaar een zwaarder accent legt op het inkomensaspect dan in de afgelopen jaren. Door eveneens aan het beginsel van de financiële-mede-verantwoordelijkheid een bredere toepassing te geven, wordt het budget ontzien.

In grote lijnen houden de Commissievoorstellen het volgende in:

- a. een verhoging van de prijzen en de steun met percentages tussen 4 en 12%, dat wil zeggen gemiddeld 7,8%;
- b. maatregelen terzake van financiële medeverantwoordelijkheid van de producenten voor granen, oliehoudende zaden, olijfolie, melk, rundvlees, verwerkte groenten en fruit en tabak; voor suiker geldt reeds een dergelijke maatregel, terwijl voor de melk ook al een medeverantwoordelijkheidsheffing bestaat;
- c. afschaffing c.q. verlaging van de positieve monetaire compenserende bedragen in de BENELUX, de Bondsrepubliek en het V.K.

In de Commissievoorstellen ontbreekt vooralsnog een voorstel voor de zetmeelsektor. De Commissie zal deze afzonderlijk indienen. Het is van groot belang dat dit produkt deel blijft uitmaken van de marktordening.

De budgettaire gevolgen van de voorstellen kunnen worden opgevangen binnen de eigen middelen en binnen de begroting voor 1981. Ook voor het begrotingsjaar 1982 zullen, volgens de Commissie, de landbouwuitgaven binnen redelijke perken kunnen worden gehouden via de voorgestelde maatregelen. Tegenover een gemiddelde stijging van 23% over de jaren 1975 - 1979 zal de stijging voor 1981 ongeveer 12% zijn.

De uitgaven voor de landbouwuitgaven zullen daarmee 67% van de begroting voor 1981 uitmaken en voor de eigen middelen zal 0,89% van de BTW-grondslag nodig zijn. Het percentage landbouwuitgaven in de begroting daalt hiermee van 71% in 1980 naar 67% in 1981, aldus de Commissie-voorstellen. De budgettaire gevolgen zijn daarmee in overeenstemming met onze desiderata; zij sorteren een gunstig effect op de herstructurering van de begroting.

Voor de consument zal dit voorstel tot een verhoging van de prijzen van voedingsmiddelen leiden van 2 à 2½%. Het voedselpakket maakt omstreeks 1/4 deel uit van het gezinsbudget. De kosten van het levensonderhoud (KVL-cijfer) zullen bij gevolg met 0,5 à 0,6% stijgen.

Voor de producent is moeilijk kwantitatief aan te geven wat het positieve effect op de inkomens zal zijn. De producenten verkrijgen hun inkomens immers uit de verkoop van hun produkten tegen marktprijzen en deze wijken af van de prijzen waarop de verhogingen worden toegepast. Uiteraard zullen na verloop van een zekere tijd de marktordeningsprodukten wel als prijszetteren fungeren.

De prijsvoorstellen.

De voorgestelde percentages lopen nogal uiteen; in de akkerbouwsektor gelden zowel de laagste (4% voor zachte tarwe van minimale bakkwaliteit) als de hoogste (12% voor o.a. vlas, zonnebloemzaad).

Daartussen in liggen o.a. suiker $7\frac{1}{2}\%$, granen $\pm 8\%$, oliezaden 10%, groenten en fruit 8-10%; voor de melk stelt de Commissie een verhoging in 2 fases voor, namelijk 6% per 1 april 1981 en nog eens 2% per 16 september 1981. Voor rundvlees geldt een soortgelijk voorstel van 6% per 1 april 1981, aangevuld met 3% aan het eind van het jaar.

Het gemiddelde cijfer van de voorgestelde prijsverhoging komt neer op 7,8%. Bleef vorig jaar het Commissie-voorstel van gemiddeld 2,4% ruimschoots achter bij de uitkomst van de zogenaamde objectieve methode - die was 7,9% - ook thans moet men vaststellen dat er een ruim verschil is. Tegenover het Commissie-voorstel $\pm 8\%$ staat, volgens de Europese landbouworganisaties (COPA), een uitkomst van de objectieve methode van ruim 15%. Met behulp van de objectieve methode wordt, op grond van de communautaire kostenontwikkelingen en prijsverhogingen, berekend welke prijsverhoging noodzakelijk zou zijn om een daling van de landbouwinkomens tegen te gaan. De Commissie gaat in haar voorstellen hier niet op in, maar motiveert haar prijsvoorstellen mede met het aanzienlijk achterblijven van de agrarische inkomens bij de inkomensontwikkeling van de bevolking in zijn geheel. Hoewel men deze prijsvoorstellen op zichzelf wel als substantieel kan aanmerken, moet worden aangenomen dat zij - in het totale verband - niet als voldoende zullen worden aangemerkt. Dat houdt vooral verband met een aantal factoren. Lidstaten met een relatief hoge kosteninflatie achten de voorstellen duidelijk ontoereikend (Italië, Ierland, Frankrijk).

Bij vele vorige gelegenheden waren deze Lidstaten doorgaans in de gelegenheid om een negatief MCB te verlagen of weg te werken, wat neerkwam op een additionele verhoging van de prijzen in nationale valuta. Door de grotere koersstabiliteit binnen het EMS zijn er thans geen Lidstaten meer met een negatief MCB. (Italië heeft -1 binnen de ruimere marge). Lidstaten met een positief monetair compenserend bedrag zien de prijsverhogingen aanzienlijk gereduceerd door de afbraak c.q. verlaging van de MCB. Tenslotte geldt voor alle Lidstaten dat door de toepassing van de financiële medeverantwoordelijkheid, een deel van de prijsverhoging wordt teniet gedaan. Het prijsvoorstel van $\pm 8\%$ komt voor de Nederlandse producenten - netto, dus na introductie van de financiële medeverantwoordelijkheid en de afbraak van de MCB - neer op $\pm 5\frac{1}{2}\%$.

De monetaire compenserende bedragen.

Momenteel zijn de MCB als volgt:

V.K.	15,7%
Bondsrepubliek	8,8%, voor zuivel 9,8%
Benelux	1,7%, voor zuivel 2,2%.

De Commissie stelt voor om de MCB voor de Benelux te schrappen; dat zou betekenen dat de prijzen voor de producenten in guldens met resp. 1,7 en 2,2% zouden dalen. Voor de beide andere Lidstaten wordt een verlaging van de MCB met 5 punten voorgesteld; door deze voorstellen komt een prijsverhoging per 1 april 1981 met 6% voor de melk in een geheel ander daglicht.

Indien de betrokken Lidstaten - in het bijzonder de Bondsrepubliek - niet tot deze verlaging bereid zouden zijn, dan zal onzerzijds ook niet verder kunnen worden gegaan dan eenzelfde procentuele MCB-verlaging als BRD. Op basis van deze proportionaliteit zou het voortbestaan van een klein MCB niet moeten worden uitgesloten.

De begeleidende maatregelen.

De Commissie stelt voor om de producenten in veel meer sectoren dan tot dusver het geval was financieel te betrekken bij de kosten van het beleid.

Voor de suikersector geldt al jaren dat door middel van een zogenaamde produktieheffing de kosten van het beleid voor een zeer aanzienlijk deel worden mede-gefinancierd door de producenten. Dat zal ook het geval zijn in de nieuwe suikermarktordening die voor de komende 5 jaren van kracht zal zijn. De modaliteiten zullen wat worden gewijzigd, maar het principe van de mede-financiering blijft onverkort gehandhaafd.

Voor de zuivelsektor is enige jaren geleden de zogenaamde algemene mede-verantwoordelijkheidsheffing ingevoerd. Deze heffing bedraagt thans 2% en geldt voor het overgrote deel van de Gemeenschap. Omdat de produktie in 1980 meer is gestegen dan 1½% ten opzichte van 1979 - namelijk met 2,6% - zullen, conform een afspraak van de Raad, de kosten van de meerproduktie worden gedekt door middel van een aanvullende heffing.

De Commissie heeft daartoe een heffing bij de zuivelfabrieken van 8,8 ERE/100 kg, dat is $\pm$ 25 cent/kg melk, voorgesteld. Deze heffing zou niet worden opgelegd wanneer de fabriek kan bewijzen dat de meerdere melk werd gebruikt voor consumptiemelk en andere verse produkten. Zij stelt ook voor om een heffing van 6% op te leggen op melk die afkomstig is van bedrijven die meer dan 15.000 kg melk per ha voedergewassen leveren.

Voor de granensektor heeft de Commissie enige tijd geleden reeds aangekondigd dat zij grenzen wilde stellen aan de financiële verplichtingen via het FEOGA. De bedoeling is om, uitgaande van gemiddelde produktiegegevens over de laatste drie jaren, de procentuele groei van de produktie gepaard te doen gaan met een verlaging van de interventieprijzen.

De Commissie stelt voor om de interventieprijs 1% te verlagen wanneer de produktie met 1% toeneemt, op voorwaarde dat de verlaging niet meer is dan 5%.

Nog voor een aantal andere produkten wenst de Commissie de garanties of steun te beperken, wanneer vast te stellen hoeveelheden worden overschreden (o.a. oliezaden, olijfolie, verwerkte groenten en fruit).

Voor de rundvleessektor - waarvoor de communautaire uitgaven zeer hoog zijn opgelopen door een te stringent interventiebeleid - zal een aanzienlijke versoepeling worden doorgevoerd. De interventie zal zowel naar kwaliteiten als in de tijd worden beperkt.

Deze beleidsaanpassing zal een aanzienlijke besparing kunnen opleveren.

Het zal onder meer van de wijze van toepassing van de mede-financiering afhangen in welke mate het evenwicht op de markten zal worden verbeterd. Zo is bijvoorbeeld niet exact aan te geven wat het effect zal zijn van de aanvullende heffing op de melk. Eén en ander hangt namelijk af van de wijze waarop aan die aanvullende heffing uitvoering wordt gegeven. Onze indruk is dat deze aanvullende heffing is bedoeld om de kosten van een meerproduktie ter grootte van die van 1980 te dekken, omdat de Commissie de hoogte ervan afleidt uit de kosten van de meerproduktie van 1980. Dat zou duiden op een financieringsinstrument.

De Commissie verklaart overigens van mening te blijven dat de extra heffing zo moet worden toegepast dat verdere vergroting van de melkproduktie wordt tegengegaan. Mits communautair en non-discriminatoir toegepast kan deze benadering onze instemming hebben.

Toepassing van een dergelijke heffing op de meerproduktie van de individuele melkveehouder - en dat bedoelt de Commissie ook - zal wel een zeker produktiebeperkend effect sorteren. Het kennelijk thans beoogde doel, dekking voor een bedrag van ruim 200 MERE, zou ook bereikt kunnen worden door enige verhoging van de bestaande mede-verantwoordelijkheidsheffing. Er zijn overigens meerdere varianten denkbaar.

In het algemeen kan trouwens de beleidslijn van de Commissie, om de financiële mede-verantwoordelijkheid bij

overschotproducties als een vierde grondslag van het gemeenschappelijk landbouwbeleid te kwalificeren, wel worden onderschreven. Dat impliceert echter niet dat de modaliteiten steeds onze instemming kunnen hebben.

Een concreet voorbeeld daarvan is ons bezwaar tegen een extra-heffing op melk die afkomstig is van bedrijven die meer dan 15.000 kg melk per ha voedergewassen produceren. Dit zou betekenen dat rationele en gespecialiseerde bedrijven zouden worden gestraft voor hun inspanning tot moderniseren.

Concluderend kan worden gesteld dat de Commissie-voorstellen als een goed uitgangspunt voor de onderhandelingen kunnen worden beschouwd. Door de introductie van de financiële mede-verantwoordelijkheid en andere aanpassingen in het beleid en het marktbeheer, kan een substantiële prijsverhoging worden doorgevoerd; Uit een oogpunt van kosten- en inkomensontwikkeling is dat ook noodzakelijk.

Het aanvaarden van het principe van de mede-verantwoordelijkheid voor overschotproducties dient overigens onverlet te laten dat de modaliteiten kritisch zullen moeten worden gezien.

4 maart 1981

J.B.

Vergelijking tussen de inkomensontwikkeling van de boeren en de gemiddelde verdiensten in de "overige sectoren" in 1980.

Procentsverandering in 1980 t.o.v. 1979 (in reële termen)

	D	F	I	N	B	DK	IRL	UK	EEC
1. Inkomen, per boer.	-12,5	-20,0	-13,0	-8,0	-7,5	-86,0 ²⁾	-33,5	-23,0	-18,5
2. Gemidd. verdienste in "overige sectoren".	+ 1,5	+ 2,8	+ 0,4	-1,3	+1,2	- 3,1	+ 3,9	+ 1,2	+ 1,3

1) Dit begrip bestaat uit een vergoeding voor de arbeid van de boer zelf, voor het beschikbaar stellen van het eigen vermogen en een vergoeding voor zijn ondernemerscapaciteiten.

2) Het afwijkende Deense cijfer moet worden verklaard uit de extreem hoge rentestand van meer van 20%.

Bron: 1. COPA

2. Prijscompensatie per hoofd van de werknemer gecorrigeerd met het prijsindexcijfer van het B.N.P.; Eurostat en Commissie Diensten.

GEMIDDELDE ARBEIDSOPBRENGST IN GLD. PER ONDERNEMER (PACHTBASIS)

Akkerbouw	Grotere bedrijven				Kleinere bedrijven	
	Noordelijk klei- gebied	Droogmak. IJsselm. polders	Zuidwest. klei- gebied	Veen- koloniën	Klei- gebieden	Veen- koloniën
1979/80 ¹⁾	12.000	37.000	40.000	42.000	16.000	12.000
1980/81 ²⁾	20.000	60.000	44.000	20.000	17.000	6.000
Rundveehouderij	Grotere bedrijven		Kleinere bedrijven			
	Weidebedrijven	Gemengde bedrijven, zandgebieden	Weidebe- drijven	Gemengde bedrijven		
1979/80 ¹⁾	33.000	22.000	11.000	5.000		
1980/81 ²⁾	31.000	14.000	10.000	0		

- 1) Voorlopig.
2) Raming LEI.

Bron: Prognose van bedrijfsuitkomsten op akkerbouw-
en rundveehouderijbedrijven in 1980/81.
L.E.I.-mededeling no. 236.